

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ЖАМҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

2001 йил 1 феврал пайшанба
Сотувда эркин нархда
№ 23 (2585)

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI OLIY MAJLISI VA ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAJLISINING GAZETASI

«КИБО»нинг болаларга совғаси

Чирчиқ шаҳридаги «Кибо» Ўзбекистон-Германия қўшма корхонасида ўтган йили 200 минг жуфт, яъни 850 миллион сўмлик болалар пойабзали ишлаб чиқарилган эди. Бу йил эса меҳнат аҳли бу кўрсаткични 300 минг жуфтидан оширишга аҳд қилган. Шу билан бирга, янги 3 ил фанондаги оёқ кийимини тайёрлаш ҳам йўлга қўйилди.

СУРАТЛАРДА: тикув цехида; илгор тикувчи Дилдора Фаттохова.

Даврон АХМАД олган суратлар.

ВАТАН ЯГОНАДИР, ВАТАН БИТТАДИР!

МАСЛАХАТ КЕНГАШИНИНГ ТАЪСИС ЙИГИЛИШИ

Мамлакатимиз Президенти Ислоҳ Каримов ёшлар масалаларига бағишланган мажлисида сўзлаган нутқида Ватанимизнинг буюк келажаги тўғрисида жон қуйирувчи фикрларимизни олдиға фарзандларимизни соғлом турмуш талаблари асосида тарбиялаш, йигит-қизларнинг жамиятда муносиб ўрин эгаллашига қўмақлаштиш, ўз ақл-заковати, куч-қудратини тўла намоён этиши учун зарур шарт-шароитни ташкил этишдек масъулиятли вазифани қўйди.

Юртимизда кенг қулоч ёя бошлаган Ўзбекистон Республикаси «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатини таъсис этиш жараёни бу ҳаракатни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, унга чин дилдан амалий ёрдам бериш масаласини кун тартибига қўймоқда.

Айнан шу вазифалар юзасидан Ўзбекистон Республикаси «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Маслаҳат Кенгашининг таъсис йиғилиши бўлиб ўтди. Унда ҳаётий тажрибаси ва обрў-эътибори билан юртимизда танитилган, ёшлар турмуш тарзини яхши биладиган, уларнинг қалбига йўл топа оладиган сенеатчилар, иқтисодчилар, маънавий-маърифий соҳанинг етакчи намоёндалари ва ёшлар тарбиясига алоқадор ташкилотлар вакиллари иштирок этди.

Йиғилиш қатнашчилари «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг ташаббус гуруҳи мақсад ва вазифалари борасида фикрлашди.

Маслаҳат Кенгашининг Низоми ва иш режаси тасдиқланди.

Ўзбекистон Республикаси «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш мақсади билан чиққан ҳимий ташкилотлар рўйхати ҳам йиғилиш иштирокчилари томонидан тасдиқланди.

Ёшларнинг бу ижтимоий ҳаракати ишига маънавий ва моддий жиҳатдан ёрдам кўрсатишни истаган барча ташкилотлар учун унинг энчиклари доимо очик эканлиги алоҳида таъкидланди.

(Ў.А.)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ёшлар масалаларига бағишланган мажлисида сўзлаган нутқида белгилаб берилган муҳим ва долзарб вазифалар мазмун-моҳиятида келажакимиз пойдевори бўлган янги авлодга таълим-тарбия бериш, уни маънаван ва жисмонан баркамол этиб вояга етказиш борасидаги масъулиятли ва айнаи пайтда жуда хайрли ишлар ётади.

Зеро, Юртбошимиз таъкидлаганидек, олдимизда турган энг эзу мақсадларимиз — мамлакатимизнинг буюк келажаги ҳам, эртанги кунимиз, эркин ва фаровон ҳаётимиз ҳам, Ўзбекистоннинг XXI асрда жаҳон ҳамжамиятидан қандай ўрин эгаллаши ҳам — буларнинг барча-барчаси, авваламбор, янги авлод, унинг-уениб келатган фарзандларимиз қандай инсонлар бўлиб вояга етишига боғлиқ.

Бу вазифаларни ижри а амалга ошириш, биринчи навбатда, республика Маънавият ва маърифат кенгашининг фаолияти доирасига кириши табиий. Шу боис Кенгашининг

ЁШЛАР ТАРБИЯСИГА ЭЪТИБОР — МУҲИМ ВАЗИФА

навбатдаги йиғилишида айнан шу масала — давлатимиз раҳбарининг ёшлар масалаларига бағишланган мажлисида сўзлаган нутқида келиб чиқадиган долзарб вазифалар кенг муҳокама этилди.

Сўзга чиққанлар ёш авлод тарбияси биз учун ҳаёт-мамат масаласи эканлиги, бу вазифадан четда туришга ҳеч қачоннинг ҳаққи йўқлиги, чунки Ватан келажаги, юрт тинчлиги ва турмуш фаровонлиги ҳам бугунги ёшлар билан ишлашнинг қандай ташкил этилганлигига боғлиқлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Мамлакатимизда ёшлар аҳоли сонининг асосий қисmini ташкил этади. Шунини ҳисобга олган ҳолда, улар билан ишлаш барча заъиларимиз-

нинг энг муҳим вазифалари сирасига кириши. Энциликда республикамизнинг барча қудуларидан, чекка қишлоқ ва овулларда ҳам ёшлар билан ишлаш даражасини змон талаблари асосида янги поғонага кўтариши зарур.

Йиғилишда республика Маънавият ва маърифат кенгаши «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг ташкилий жараёндарида, оёққа туриб олиши ва мамлакатимиздаги энг баобур ижтимоий ҳаракатга айланishiда ҳар томонлама ёрдам бериши зарурлиги таъкидланди. Бинобарин, маънавий-маърифий ишлар, миллий ва умуминсоний қадриятлар тарбияси «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг асосий йўналиши бўлади.

(Ў.А.)

САЪЪАТШУНОСЛИКНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

Ўзбекистон Бадий академияси Санъатшунослик илмий-таъдқиқот институтида «Ўзбекистон санъатшунослигининг долзарб муаммолари» мавзуда илмий анжумани бўлиб ўтди. Таъбир Ўзбекистонда кезма кезма фаъул арбоби, санъатшунослик фанлари доктори, профессор Файзулла Кароматов илмий фаолиятининг 30 йиллигига бағишланди.

Бутун ҳаётини санъатга бағишлаган Ф.Кароматов шу кунларда ўзининг етмиш беш ёшини ёр-биродарлари, ҳамкасб ва шогирдлари даврасида нишонламоқда. Ис-теълодлик мусиқашунос, устоз-мураббий «Ўзбек халқ кўшиқлари» мавзусида номзодлик, «Ўзбек чолғу мусиқаси /мерос/» мавзусида

докторлик диссертацияларини ҳимоя қилди, қарийб йигирма йил институтида турли давомларда фаолият кўрсатди. Йигирма беш йил давомида Тошкент давлат консерваторияси профессор ва кафедра муаври бўлиб ишлади. Илмий фаолияти давомида ўттизга яқин докторлик ва номзодлик диссертацияларига илмий раҳбарлик қилди. У ники юзга яқин монография, тўғрала, рисола ва мақолалар муаллифидир.

Шуниси эътиборликки, Ф.Кароматовнинг «Ўзбек халқ кўшиқлари», «Ўзбек халқ мусиқа мероси», «Ўзбек чолғу мусиқаси», «Ўзбек дўмбара мусиқаси» каби дарслик ва қўллан-

малари Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваторияси, олий ва урта махсус ўқув юртиларида, мусиқа ва санъат мактабларида миллий ижрочилик бўлимида ишлатилиши ташкил этишга асос бўлди. Олим қарийб эллик йилдан бери Санъатшунослик илмий-таъдқиқот институти фольклор экспедицияларида раҳбарлик қилиб келмоқда.

Анжуманда сўзга чиққанлар устозини таъбирарқ ёш билан қўллаб, унинг ўзбек миллий мусиқаси ва қароша халқлар мусиқа санъати ривожига қўшган хизматлари тўғрисида таъкидлади.

Таъбирда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси А.Мелихов, ЮНЕСКОнинг мамлакатимиздаги ваколатхонаси раҳбари Майкл Барри Лейн сўзга чиқди.

(Ў.А.)

(Давоми 2-бетда.)

Мамлакатимизда

«Юлдуз»га олтин мукофот

Мадриддаги Сифат ва техника соҳаси бўйича халқаро кўшма Оролбўйига ажойиб хушхабар келди: Амударё туманидаги «Юлдуз» акциядорлик жамиятида ишлаб чиқарилаётган пахта толаси «Европа Арки» халқаро олтин медалига муносиб деб топилди. Мукофот шу йил 5 март кунини Германиянинг Франкфурт шаҳрида топширилди.

— Ўтган йили барча кўрсаткичлар бўйича шартнома режаси бажарилиб, — дейди акциядорлик жамияти бошқаруви раиси Камол Раҳимов. — Ишлаб чиқарилган пахта толасининг 80 фоизи Германия, Швейцария, Италия ва бошқа хорижий давлатларга сотилди.

Келишди, кўришди, ўрганишди

Ислохотлар илохот учун эмас, инсон маънавиятини қўллаб ўтказишга интижа қўтилишидек бўлади. Наманган

вилоятда соғлиқни сақлаш тизимидеги ўзгаришлар бунинг эркин далилидир. Гап шундаки, бу тармоқ фаолиятини халқаро андозалар даражасида ташкил этиш кўлами тобора кенгаймоқда. Биргина ўтган йилнинг ўзида вилоят шифохоналарида соғлиқни сақлаш тизимини яхшилатиш мақсади билан қўшма маънавий ва моддий жиҳатдан ёрдам кўрсатишни истаган барча ташкилотлар учун унинг энчиклари доимо очик эканлиги алоҳида таъкидланди.

Шунингдек, ҳайратанг йиғилишда айтилган ҳар бир тақлиф, фикр-мулоҳаза ички ишлар ходимлари фаолиятида дастуриламал бўлиши зарурлиги алоҳида таъкидланди.

Чоршанба хабарлари

Янгиликлар, воқеалар, фактлар

Яқун ва режа

Кунини кеча республика Ички ишлар вазирлигида ўтган йил ишлари ва галдаги вазифаларга бағишланган ҳайратанг йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда таъкидлаганидек, XX асрнинг сунгги йилларида ички ишлар идоралари ходимлари эл тинчлигини сақлаш, жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш борасида бир қатор самарали натижаларни қўлга киритишди. Бунини юртимизда ҳукм сураётган тинчлик-осойишталикдан ҳам сезиш мумкин.

Жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш усулларини такомиллаштириш, бу борода замон талабига мос чора-тадбирларни ишлаб чиқиш, уларнинг хизмат фаолиятига жорий этишда Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармаси ва Хоразм вилоят

Яқун ва режа

ти ички ишлар бошқармасида яхши тажрибалар тўғралагани таъкидлаб ўтилди. Хайратанг йиғилишда соҳа вакиллари ўз тажрибалари билан ўртоқлашди.

Йиғилишда йил яқуни, янги режалар, вазифа ва мақсадлар ҳусусида сўз борди. Ички ишлар вазирлиги, ички хизмат генерал полковниги Зокиржон Алматов маърузаси ва бошқа сўзга чиққанларнинг нутқларида ходимлар олдидаги энг муҳим вазифа ва мақсадлар баён этилди.

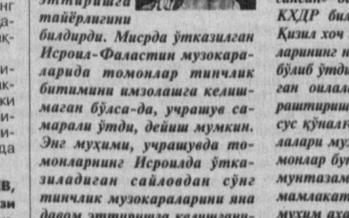
Шунингдек, ҳайратанг йиғилишда айтилган ҳар бир тақлиф, фикр-мулоҳаза ички ишлар ходимлари фаолиятида дастуриламал бўлиши зарурлиги алоҳида таъкидланди.

Шухрат РЎЗИЕВ, ИИБ Матбуот маркази ходими.

Курраи заминда

Арафот тайёр, аммо...

Кеча Фаластин раҳбари Ёсир Арафот Исроил ҳукумати билан тинчлик музокаралари давом эттиришга тайёрлигини билдирди. Мисрда ўтказилган Исроил-Фаластин музокараларида томонлар тинчлик битмиани имзолашга келишмаган бўлса-да, учрашув самарали ўтди, дейиш мумкин. Энг муҳими, учрашувда томонлар бундай учрашувларнинг мунтазам сайловдан сунг тинчлик музокараларини яна давом эттиришга келишганидир, деди Фаластин раҳбари. Бирок ҳозирча Исроил томони бу ҳусусда сукут сақ-

«Интернет» хабарлари асосида тайёрланди.

Курраи заминда

ламоқда. Асар ушбу учрашувда Бош вазир Эҳуд Барак розилик берувчи бўлса, бу унинг бўлажак сайловдаги муваффақияти учун муҳим аҳамият касб этади, деб хабар беради Исроил оммавий ахборот воситалари.

Ришталар қайта боғланмоқда

Шимолдаги Корейнинг «Кимсансон» дам олиш масканида КХДР билан Жанубий Корей КХШ ҳок жамиятлари акалларининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди. Унда бўлиш кетган ошлар вакиллари учрашувини ва бунинг учун махсус қўнақга барпо этиш масалалари муҳокама қилинди. Топонлар бундай учрашувларнинг мунтазам ўтказилиши ички мамлакатини бириктиришда муҳим аҳамиятга эга бўлиши таъкидланди.

Исмаил ХУДОЁРОВ.

Бу йил мустақил мамлакат бўлиб яшаётганимизга ўн йил тўлади. Бу ҳақда мамлакатимиз раҳбарининг махсус Фармони ҳам чиқди. Яратганининг марҳамати, ўзимизнинг ақлимиз, билимимиз, саяё-ҳаракатларимиз тўғралаи даврнинг шамолу бўронлари, тўфонларини енгиб, муайян манзилга етиб келдик...

Болалик тасаввуримда метиндай ўрнашиб қолган моҳир мусаввирнинг бир картинаси ҳеч ёдимдан чиқмайди. Денгиз кутургандан кутурмоқда. Қайиқ унга дош бериб, бир амаллаб соҳилга етиб келган. Холдан тойган одамлар улкан қайиқни жону жаҳд билан соҳил томонга бураятдилар. Денгиз тўфони уларни қайиғи билан бирга ютиб юборгудай вазоҳатда — орқага, сув қаърига тортади. Қайиқчилар жонини берса берадилар, лекин қайиқни денгиз қаърига топширмайди. Тўфон ва одамлар ўртасида ҳаёт-мамат жанги давом этмоқда: одамлар учун ё ўлим, ё қайиқ, тўфоннинг мақсади қайиқни маҳв этиш...

ОЗОДЛИК ТУЙҒУСИ

ёхуд ташаббускорлик ҳақида қисқа сўз

Рассом одамларнинг кўзларидаги ҳам кўркүв, ҳам умидни шунчалик маҳорат билан тасвирлай олганки, беихтиёр уларга қўшилиб, қайиқни тўфоннинг қаттиқ панжаларидан тортиб олгинг — озод қилгинг келади. Одамлардаги қатийлик, уларнинг осмонга қадалган нигоҳлари — илтижоли кўркүв сарҳадларини енгиб, ёруғлик томон интилаётгандай туюлади: уфқда — машаққатнинг ортида нур шуълаларини хис қиласиз. Ён-атроф қанчалик рутубатли, яъни қанчалик қора-қуюқ ранглар билан ўралган бўлмасин, кўнглингизга негадир илиқлик инади, бундан ҳам кўнглингиз ёришади, ҳам шуурингизнинг хира тортиган пучмоқларида нимадир гимирлайди, нимадир милтирайди... Гимирлаган ўша нарса нима? Сизни қоп-қора қуюқ ранглар ичидан ўзига оҳанрабодай тортаётган, милтирайган нарсанинг ўзи нима?.. Озодлик эмасми, эрк ва мустақиллик эмасми?..

Мусаввирнинг ана шу асари мустақиллик ҳақида битилган сўнмас қўшиққа ўхшайди. У шундай қўшиқки, гўё бизга аталгандай, бизнинг бо-сиси ўтган йўлимиз — яқин ўтмишимизни гўё рас-сом кўргандай, билгандай. Бу асар миллат, элат сарҳадларини бузиб ўтади. У бутун инсониятга даҳлдор нарсасдай гўё. Жумладан, бизга ҳам...

Бугун сиз билан биз ўз иқтидоримизни, нимага қодир эканимизни кўрсатадиган фурсат келди. Фақат узок ўтмишимиз билангина эмас, бугунги-миз билан ҳам фахрланадиган, гурурланадиган дамларга етиб келдик. Шукруки, мустақилликнинг нисбатан хатарли, нисбатан таҳдид ва таҳлика саналган илк даври — ўн йили ортда қолмоқда. Биз ундан эсон-омон ўтдик. Энг қувонадиган томони, шукруки, биз бу даврдан барча соҳаларда бошқа мамлакатларга нисбатан кам талафотларсиз, кам йўқотишларсиз ўтолдик. Фитналар қурбонига айланмадик. Аждодларимиз олдидаги қарзимизнинг илк қисmini тўқис тўлай олдик.

Лекин бу узок масофанинг дастлабки қақиримлари, баянд чўққининг илк доволари. Шундай экан, бизни ва биздан кейингиларни ҳам масъулият туйғуси, бурчи мудом тарқ этмайди. Озодликка интилган аждодларимиз руҳи олдидаги қардорлигимиз, бу озодликни асраш бизнинг чекимизга тушган, бизга топширилгани бир сония бўлсин ёддан чиқазилма ҳақимизи йўқ. Бизни бу дунёдаги бундай саодатга фақат ўзимизнинг билимимиз, салоҳиятимиз, саяё-ҳаракатимиз, ҳалоллигимиз, эътиқодимизгина олиб боради.

Мамлакатимиз раҳбари кейинги вақтларда ташаббус ҳақида кўп гапираяпти. Бу бежиз эмас. Чунки ташаббус бор жойда фаоллик бўлади, изланиш бўлади, саяё-ҳаракат бўлади. Агар ҳар бир ташаббус, бориники, йигирма-ўттиз фоиз самара берсин, «Тома-тома кўл булу» деганларидек, минглаб ташаббуслардан қанчадан-қанча ниҳоллар униши, чечаклар барқ уриши мумкин. Ташаббускорлик лоқайдлик, ўзибуларчилик иллатларининг илдизига болта уради, улар билан сира ҳам мурося қилолмайди. Қайсики раҳбар жиндай беҳаловат, жиндай гўр, аммо яхши амаллар йўлида тиниб-тинчимайдиган ишчинини тепса-тебранмайдиган, лекин ҳузурда ҳозир но-зир бўлиб турадиган ишчидан устун билмас экан, ўша соҳада ташаббус бўлмаслиги, тараққиёт та-назуул томон ўқ буриши аниқ.

Ташаббус жамиятни тириктиради, мудом ҳаракатда туттади. У тараққиётнинг, янгилаши-яшарининг ўқ томири, зуваласидир. Ташаббус ортидаги ҳатолликдан чўчимаслик керак. Мамлакатимиз раҳбарининг «Ташаббус ўлмасин, ташаббус сўнмасин», деган гапларида улкан маъ-но бор. Қанийди ҳаммамиз ташаббускор бўлсак, ҳаммамиз ҳар кунни ниманидир ўйлаб топсак ва уни амалиётга тақтиб этсак! Мен кейинги ўн йил-ликнинг мамлакатимиз учун ташаббуслар даври бўлишини истар эдим. Ташаббуслар қанот ёйса, лоқайдлик, беғамлик, боқимандчилик иллатлари унинг сояси остида қўрнмай қоларди.

Мен мақоламини нега буюк мусаввирнинг асаридан бошладим, нега ташаббускорлик билан тутатайман? Мустақил шукки, бизнинг рассом-ларимиз эса кўзимизни экрандан узолмай то-моша қиладиган Озодлик ҳақидаги бадий фильмлари жаҳон сахналарига олиб чиқсинлар...

Ташаббускорлик ҳақида шунинг учун гапир-дикми, энг аввало, ўзимга ўзим савол бермоқ учун: — Мен-чи? Мен ташаббускорманми?..

ОФАТ ВА МАТОНАТ

Зилзила ҳинд халқи иродасини бука олмайди

Мана, бир неча кундирки, жафоакан ҳинд халқи бошига тушган оғир муҳибат — зилзила оқибатларини бартараф этишда бир жону бир тан бўлиб курашмоқда.

Жахон оммавий ахборот воситаларида хабар қилинганидек, шу йилнинг 26 январда бутун ҳинд халқи Хиндистон республика деб эълон қилинган куннинг 51 йиллигини кўтарин-купи руҳ билан байрам қилаётган эди. Мамлакат пойтахти Деҳлидаги расмий тантаналарда шитрок этаётган ҳукумат раҳбарларидан тортиб, Хиндистоннинг олис ва четка қишлоқларида йашаётган оддий одамларча байрам сурури, завқ-шавқи билан тўлиб-тошган эди.

Аммо кутулмаганда мамлакатнинг шимоли-ғарбида жойлашган Гужарат штатида содир бўлган ер силкинishi аҳолининг байрамона кайфиятига раҳна солди. Рихтер ўлчови бўйича 7,9 балли ташкил этган зилзила кучи деярли бутун мамлакат ҳудудига сезилди. Хабарларга кўра, шу кун кечта мамлакат ҳудудига яна 18 марта катта-кичик ер силкинishi лари қайд этилган. Спирал шаклида тарқалиб мамлакатнинг Ражастан, Жамму ва Кашмир, Химачал, Деҳли ва бошқа штатларида ҳам ёйилган зилзила 20 километр шимоли-шарқда жойлашган Бҳж шаҳридан бошланди. Шу боис зилзиладан энг кўп Гужарат штати ва унинг аҳолиси зарар кўрди.

Шуни айтиб ўтиш жоизки, Гужаратнинг Куч Район Хиндистоннинг сейсмик жиҳатдан ўта фавр тўрт ҳудуддан бири ҳисобланади. Бу райдонда одатда саккиз ва андан юқори балл куч билан зилзилалар рўй бериб туради. Утган жума кунги ер силкинishi Хиндистонда сунити 182 йил мубайида саккизичи бор содир бўлган ана шундай кучли зилзиладир.

Маълумки, Гужарат — Хиндистоннинг аҳолиси энг кўп ва тизиг жойлашган штатларидан бири бўлиб, унда қариб 42 миллион одам истиқомат қилади.

Штат маркази — Аҳмадобод шаҳрида эса 3 миллион 600 минг аҳоли яшайди. Шунингдек, зилзиладан энг кўп зарар кўрган Бҳж, Анжар ва Бачау шаҳрларида жами 270 минг аҳоли яшай қайд этилган. Албатта, бу зилзилагача бўлган статистик маълумот.

Мамлакатдаги йирик нашлардан бири "Таймс оф Индия" газетасининг ёзишича, ҳозирда Бҳж шаҳридаги биноларнинг 90 фоизи вайронга айланган, шаҳар транспорт йўллари, бошқа алоқа воситалари, ҳатто симсиз алоқа тармоқлари ҳам бутунлай ишдан чиққан. Зилзила таъсири кучли бўлган бошқа шаҳар ва қишлоқларда ҳам шу ҳолини кузатиш мумкин. Ҳозирча Гужарат штати маъмурияти эълон қилган расмий маълумотларга кўра, зилзила туфайли 20 минг одам ҳаётдан кўз юмган ва 100 мингга яқин кишилар жароҳатланган. Қурбонлар асосан зилзила рўй бертган вақтда ўз яларида бўлган одамлардан иборат.

Юқорида келтирилган рақамлар, албатта, шу кунгача қилинган таҳминий ҳисоб-китоблар натижаси. Аммо Хиндистон муҳофа вазири Жорж Фернанеснинг оммавий ахборот воситалари вакиллари айтишича, табиий офат ҳудудига нақдлар кўп аҳоли яшай ҳисоба олинса, қурбонлар сони 100 минг, жароҳатланганлар сони эса 200 минг нафардан ошиши мумкин. Муҳофа вазири Гужарат штати бориб, ҳақиқий аҳоли билан танишиш, шундай ҳулосага келганини айтиди.

Айни пайтда Хиндистон Президентини Кочерал Раман Нараян ва Бош вазир Атал Бижай Ваджайя мамлакатдаги вазият ана ҳам жиддий эканини эътироф этиб, ўз халқини бундай оғир вазиятга жиғлаштири-

жа, жабрайдларга ердан қўлни чўзишга чақирди. Расмий манбаларнинг маълумотига кўра, Хиндистон ҳукумати Жаҳон банки ва Осиё Тараққиёт банкidan зилзила оқибатларини бартараф этиш учун 1,5 миллиард АҚШ доллари миқдорига ердан сўраган.

Шунингдек, халқро ҳамжамият ҳам ҳинд халқига бегараз ёрдам бермоқда. Дунёнинг турли мамлакатларидан келган курувчилар кечаю кундуз иш-лашмоқда.

Мана шу ўринда Деҳлидаги Хиндистон оммавий ахборот воситалари институтига ўқиб туфайли бу мамлакатда бўлган давлатлардан турли хил анжом ва дори-дармон ортилган самолёт ва кемалар етиб борибди. Зилзила нималгини яхши биладиган, уни бошдан ўтказган ўзбек халқи ҳинд дўстларимизга ўзининг ҳамдардлиқ туйғулларини ихдор этмоқда. Чунки ҳинд ва ўзбек халқларининг дўстлиги тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Бу икки халқ ҳамisha бир-биридан оғир кунларда дўстона ёрдамини аямган. Айниқса, мухтажликнинг илдизини кезини Хиндистон билан мамлакатимиз ўртасидаги кенг кўламини ҳамкорлик алоқалари янгиға ҳам-мо ва мазмун касб этиб бормоқда. Бунга Президентимиз Ислам Каримовнинг мухтажил давлат раҳбари сифатида илк хоржий сафари Хиндистон заминига бўлгани ҳам ёрқин ми-

солдир. Мамлакатимиз раҳбарининг ўтган йили май ойидаги Хиндистонга сафари ҳам ҳар жиҳатдан самарали бўлди. Ҳозирча Президентимиз бу мамлакатга уч марта расмий сафар қилган бўлса, Хиндистон раҳбарияти ҳам Ўзбекистонга бир неча марта ташриф буюрди.

Мухтасар қилиб айтганда, Хиндистон билан иқтисодий, маданий-маданий соҳалардаги ҳамкорлигимиз тобора кенгайиб бормоқда. Хусусан, бу мамлакат жажон халқро ҳаётга таҳдид солиб турган халқро тероризмга қарши кураш масаласида ҳам қатъий позицияга эга. Қолаверса, Хиндистон турмуши кунда жаҳондаги еттакчи мамлакатлар сирасига кирди. Геосиёсий ва геостратегик жойлашуви нуқтаи назардан ҳам улкан аҳамиятга эга. Сунти йилларда мамлакат иқтисодиети тез суръатлар билан ривожланоқда.

Мана шу ўринда Деҳлидаги Хиндистон оммавий ахборот воситалари институтига ўқиб туфайли бу мамлакатда бўлган давлатлардан турли хил анжом ва дори-дармон ортилган самолёт ва кемалар етиб борибди.

Зилзила нималгини яхши биладиган, уни бошдан ўтказган ўзбек халқи ҳинд дўстларимизга ўзининг ҳамдардлиқ туйғулларини ихдор этмоқда. Чунки ҳинд ва ўзбек халқларининг дўстлиги тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Бу икки халқ ҳамisha бир-биридан оғир кунларда дўстона ёрдамини аямган. Айниқса, мухтажликнинг илдизини кезини Хиндистон билан мамлакатимиз ўртасидаги кенг кўламини ҳамкорлик алоқалари янгиға ҳам-мо ва мазмун касб этиб бормоқда. Бунга Президентимиз Ислам Каримовнинг мухтажил давлат раҳбари сифатида илк хоржий сафари Хиндистон заминига бўлгани ҳам ёрқин ми-

солдир. Мамлакатимиз раҳбарининг ўтган йили май ойидаги Хиндистонга сафари ҳам ҳар жиҳатдан самарали бўлди. Ҳозирча Президентимиз бу мамлакатга уч марта расмий сафар қилган бўлса, Хиндистон раҳбарияти ҳам Ўзбекистонга бир неча марта ташриф буюрди.

Мухтасар қилиб айтганда, Хиндистон билан иқтисодий, маданий-маданий соҳалардаги ҳамкорлигимиз тобора кенгайиб бормоқда. Хусусан, бу мамлакат жажон халқро ҳаётга таҳдид солиб турган халқро тероризмга қарши кураш масаласида ҳам қатъий позицияга эга. Қолаверса, Хиндистон турмуши кунда жаҳондаги еттакчи мамлакатлар сирасига кирди. Геосиёсий ва геостратегик жойлашуви нуқтаи назардан ҳам улкан аҳамиятга эга. Сунти йилларда мамлакат иқтисодиети тез суръатлар билан ривожланоқда.

Мана шу ўринда Деҳлидаги Хиндистон оммавий ахборот воситалари институтига ўқиб туфайли бу мамлакатда бўлган давлатлардан турли хил анжом ва дори-дармон ортилган самолёт ва кемалар етиб борибди.

Зилзила нималгини яхши биладиган, уни бошдан ўтказган ўзбек халқи ҳинд дўстларимизга ўзининг ҳамдардлиқ туйғулларини ихдор этмоқда. Чунки ҳинд ва ўзбек халқларининг дўстлиги тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Бу икки халқ ҳамisha бир-биридан оғир кунларда дўстона ёрдамини аямган. Айниқса, мухтажликнинг илдизини кезини Хиндистон билан мамлакатимиз ўртасидаги кенг кўламини ҳамкорлик алоқалари янгиға ҳам-мо ва мазмун касб этиб бормоқда. Бунга Президентимиз Ислам Каримовнинг мухтажил давлат раҳбари сифатида илк хоржий сафари Хиндистон заминига бўлгани ҳам ёрқин ми-

РЕСПУБЛИКА КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

мажлисида Дастурнинг алоҳида кўрсаткичларини амалга ошириш бўйича Бу-роҳ, Самарқанд ва бошқа айрим вилоятларда олиб борилган ишлар қоникар-сиз деб баҳоланди. Шу муносабат билан вазифалар бажарилишини таъминла-магани учун, мазкур вилоятлар ҳудудий комиссия-лари раҳбарлига қатъий талаблар қўйилди.

Кейинги йилларда эри-шилган юқори ўсиш суръ-атларига қарамадан, қи-шлоқ аҳолисини табиий газ билан таъминлаш Қашқа-дарё, Наманган, Сурхон-дарё вилоятларида, сув билан таъминлаш Қорақалпо-ғистон Республикаси ва Бу-роҳ вилоятида умумре-спублика даражасидан ортда қолмоқда. Маҳаллий ҳо-кимият органлари Дастури-ни амалга ошириш учун ма-ҳаллий бюджет, корхона-лар, ташкилотлар ва бошқа манбалардан маблағ ҳам-да захиралар жалб этиш бўй-ича етарлича ташаббус кўрсатишмаётир. Вилоят ва туман даражасидаги ай-рим раҳбарлар хунозағга боқ-имандилик кайфиятидан тў-ла қутула олганлари йўқ. Сув ва газни тежаш, сув ва газ қувурлари тармоқларидаги фойдаланиш самарадорли-гини ошириш, аҳолининг кўрсатилаётган ҳизматлар сифати ва ҳажмига доир ижтимоий эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш масалалари ҳамон долзар-б бўлиб қолмоқда.

Қайд этилган камчи-лар ҳисобга олинган ҳол-да, 2001 йилда Қишлоқ аҳо-лисини ичимлик суви ва та-биий газ билан таъминла-ш дастурини амалга оши-ришга доир биринчи навбат-даги вазифалар қабул қили-ни. Жорий йилда 418 та қи-шлоқ аҳоли пунктига ич-имлик суви етказиб бе-риш, 545 та қишлоқ қў-рунларини газ таъмино-ти тармоғига улаш режа-лаштирилган. Бу 2000 йил-га нисбатан тегишли ра-вишда 1,5 ва 1,2 марта кў-пдир.

Мажлисида Шўртан га-зкиме мажмуи хомашёси ҳисобидан қувурлар иш-лаб чиқаришни кўпайтириш ва шу асосда Дастури амал-га оширишни жалдлашти-риш масалалари ҳам кўри-б чиқилди.

Мажлисида Ўзбекистон Республикаси Бош вази-рининг ўринбосарлари Т.Холтов ва А.Исаев иш-тирок этиди.

Ў.А.

Фаргона водийси харитасида иккита Воруҳ қишлоғи бор. Бири Тожкистоннинг Исфара томонларида, иккинчиси эса Фаргона вилоятининг энг четка ғарбий сарҳадларида жойлашган.

ВОРУХ ҲАМ ҚИШЛОҚМИ?

Ворухликлар қирқ йилдан бери мактаб муаммосини кўтариб бош уриб бормоган остана қолмади. Охири, ҳеч эси чиқмагач, қишлоқ аҳли 1989 йилнинг баҳорига қашар йўли билан мактаб қурилишини бошлаб юборди. Харқалай, беш йил дегадани олтига синф хонаси тикланди. Лекин оддий халқнинг қўли калта бўлар экан. Тикланган бинонини охирига етказишга ворухликларнинг қуввати ҳам, икмонияти ҳам етмапти. 220 нафардан зиёд юқори синф ўқувчилари эса қишқировли, аёзли кунларда 5 километр узоқликдаги бошқа мактабга қатнаша-пти.

«Балки ҳўжалик чор-ночорлар сирасига қирар?» деб ўйласангиз, хато қиласиз. Хар йили пахта тайёрлаш режаси нафақат Бешириқда, балки виллоятда ҳам пешқадамлар сафида урдаланган. Овлоқ қишлоқ-даги «туя гўшти еган» мактаб қурилиши эса донддор раиснинг назарига тушмай-ди. Чала мактаб қорovuли Рўзимат бува Фозилов эса ҳўжалиқнинг бирор-бир раҳбари бу нотаовн объект-га қачон қадам рақижда қилганини эслай ҳам олмайди.

Қишлоқнинг обрўйли отахонларидан бири Абдуҳамид бува Ганиев ҳамроҳлигида «мактаб» асосидан хатлаб, ўнг томондаги синф хонасининг эшигини очибди. Қорovuл хай-хайлаб йўли-мизни тўсди:

— Эшиқнинг ошиқ-мошиғи йўқ. Яна устингизга ағнаб тушмасин!

Қорovuл зил-забил эшиқни амаллаб бир томонга суриб қўйди. Ичкарига кириб, дилимиз хуфтон бўлди. Алмисоқдан қолган, бўёк берилверав «семириб» кетган партавлар, илма-тешик пол, ойнаси синган департавлар... Хона-нинг бир томонини печка

унинг дилида Аллоҳнинг Воҳид исми алиф-да маҳкам тургани. Бир кўз очиб-юмгун-ча Мағриб Машиқини кезиб чиқди, кушэ каби оламини нигоҳи қамраб олган.

Қўрналиқки, бу таъриф-таъсифларда нақш-бандия тарихати талаблари инфодаланган. Зоҳира эмас, ботинга эътибор бериш, зоҳир — хароб, аммо ботин — қўшдай порлоқ.

Ботиний хотиржамликда яшаб, зикрни ҳам ботиний ижро этиш, маломат тигига дучор бўлса-да, парво қилмай, дилда Воҳид азални сақлаш. Хуллас, зоҳир ва ботин тазоди ички қўшалаб борилади.

Бундан кейин Навоий ана шу мартабага талабдор одам учун зарур бўлган ишлар баёнига ўтади. Яъни бу мартабани эгаллаш учун: 1) нопок нафэ баҳридан ўтиш; 2) гуноҳлардан пухшаймон бўлиб, таъба қилиш; 3) бир комил муришди топиб, унинг раҳнамалигини қабул қилиш лозим. Қизғин шундаки, Навоий бу йўлга кириш ҳеч қачон кеч эмас ва ҳеч ким учун йўл беркитилмаган, деган фикрини айтди. Бошқача айтганда «ёмон табиий маълум бўлганлар ҳам агар улар яхшилар шевасига мойил бўлсалар» тариқатга кириши мумкин, чунки бу Худованди Каримнинг тавфиқидир.

Аммо тариқат йўли осон йўл эмас. Бу йўлда кўп ризэталар чеккиш керак, кўп хавфу хатарин, руҳий қийноқларни бошдан ўтказиш лозим. Айниқса, ҳаёб билан курашиш осон кечмайди. Навоий бунни ўзинга хос ташаббулар силласи билан тавсирлаб кўрсатади. Чунонини, солиқ олдига баҳор сеуло, фалак ўринини, бало тоғларни кўб-сиз денгиз наҳини, сахро аждаҳроси түтүк солиб, ваҳм билан келди. Буларнинг бар-часи руҳий изтироблар рамзи. Юз хил бало ва офатлар, ҳар-хэтирос шерининг ўки-ришлари, ноумудлик ва маълусоқ ҳолатлар, шайтоний вавасаларини солиқ Пир раҳ-намалигида енгиб ўтади. Аявал шарнат амр-лари түксэ бажарилиши керак. Сунгра, «ко-

ИНСОНПАРВАРЛИК

гирма йиллик фаолияти давомида 137 мамлакатта 2,9 мил-лард одамдан ортқ қийматга эга муруват ёрдами етказиб берган.

Бундан уч йил аввал «Со-лом авлод учун» жамғармаси ва «AmeriCares» ташкилотини ўртасида узок муздати ҳам-корлик тўртинчи битим имзо-ланган эди. «Умид» деб ном-ланган биринчи таъбирда Ўзе-бекистонга АҚШнинг бешта хал-қро хайрия ташкилоти вакил-лари, шу жумладан, табиёт му-тахассислари ташриф бую-риб, катта миқдордаги муру-ват ёрдамини олди келган эди. Утган Соғлом авлод йилгида

ЁРДАМИ

лардан бўлиб қўллаб-қувва-тлади, — леги Тожкент аэро-портда одам қабул қилиб олиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Х.Кароматов. — Бу ёрдан ташкилотнинг мам-лакатимизда амалга ошири-лаётган кенг кўламли инсон-парварлик дастурларида кўш-на хўсадилар. Ўзбекистон раҳбариятининг ижтимоий йўналтирилган сиёсати бутун дунёда қўллаб-қувва-тланоқда. АҚШ билан ҳам алоқалар кенгайиб бормоқда. Ушбу тадбир мамлакатлари-миз ўртасидаги узаро фойда-ли ҳамкорлик доирасида

АЛИШЕР ШОЙИМОВ (Ў.А.)

амалга оширилди. Бу ҳамкор-лик бундан буён янада ри-вожланади.

Муруват ёрдамининг катта қисми республикадаги табиий муассасаларга тақсимлаш учун Солиқни сақлаш вазирига топширилади. Дори-дармонлар-нинг қолган қисми ва санита-рия-гигиена буюмларини тар-қатиш билан «Соғлом авлод учун» жамғармаси шуғуллана-ди. Табиий-ижтимоий патронаж бригадалари уларни республи-канинг четка туманларида яшайдиган кўн болали, камхар-ж оиналарга тарқатади.

«AmeriCares» ташкилотининг муруват ёрдамини қабул қилиб олиш маросимида АҚШнинг Ўзбекистондаги Фа-култада ва Мухтор элчиси Жон Эдвард Хёрбет иштирок этди.

А.ИВАНОВА, Ў.А. мухбири.

НАВОЙИХОНЛИК

«Насимул худд» (Жаннат шамоли) Навоийнинг «Ситтаи зарурия» номи билан жамланган форсий қасидаларининг охирги-хулосавий қасида-сидир. Шоир олдинги қасидалариде тилга олган тасаввуф ҳақидаги, факр мартабати ва унга эришиш йўллари ҳақидаги фикрларини янги поэтик талқинлар билан чуқурлаштирган ва бир тизимга олиб келган. Бу қасидада олдингилариде кўринган танқидий қарашлар йўқ. Бунда инсон покляниши ва комилликка эришиши учун нималар қилиши лозимлиги, тариқат одоби ва усуллари, пир ва мурид орасидаги муносабатлар, ҳақ йўлига кирган одам олдида қўйилган талаблар бирма-бир баён этилади. Хуллас, Алишер Навоийнинг нақшбандия тариқати, тасаввуф ҳақидаги қарашлари яхлит тизимда шеърый тил билан ифодаб бериллади. Шоир назариде инсон ахлоқини такомиллашти-риш, унинг руҳий-маънавий оламини юксалтириб, инсонийлик шара-фига мушарраф этишининг энг тўғри йўли — тариқат, инсон суяниши ва қалбидан жой бериши лозим бўлган гоё — тасаввуф гоёсидир. Шу маънода «Насимул худд» қасидасини нақшбандия тариқатининг шеърый байномаси, ўзига хос дастури деса бўлади. Алишер Навоийнинг бошқа асарларида ҳам сўфийлик йўли, нақшбандия тариқати хусуси-да фикр юритилган. Аммо ҳеч ерда бу таълимот ушбу қасидадагиде батартби ва батафсил қилиб баён этилмаган.

«Насимул худд» Хоқоний Ширвоний, Амир Хусрав ва Абдураҳмон Жомий қасида-ларига татаббуъ усулида ёзилган. Асар тасав-вуфнинг муҳим масалаларидан бири — Ишқ ва Ақл қисди билан бошланади: Чунончи:

Муаллим Ишқу пир Ақл шуд тифли дабистонаш, Фалак дон бахри таъдиби вай, инак, чархи гардонаш.

Аз он устоду шоғирди натижа кай шавад ҳосис, Ки он шуд нуру ин зулмат, ба ҳам олмаст напонаш.

(Ишқ — муаллим, кекса Ақл эса унинг мактабининг ўқувчи боласи бўлди. Фалақни унинг тарбияси билан машғул бўлган деб бил, айланувчи чарх ҳам).

Тасаввуф ақлининг ақлидас буйича ақл Аллоҳни ва Аллоҳ олами — гайб оламини би-лишга ожиз. Ақл инсонни улуғлайди, аммо у дунёвий ўлчов ва мантқиқ билан, далил-ис-ботлар билан чегараланеди. Шуллардан ташқа-рида чичқанда ақл ноҳор бўлиб қолади. Зеро, Парвардигорни бишлида ақлий усуллар на-тижа бермайди. Инсон рационал (ақлий) би-лишдан иррационал (ғайри ақлий) бишлишга ўтиб, гайб олами билан қалб ва шуури бо-ланса, гайбдан башорат бера бошласа, ўша-нда у чин сўфий, комил инсон бўлиши му-кин. Қалб эса Ишқ макони. Иррационал му-

ДЕЙДИ НАВОЙИ, МАЪРИФАТ БОГИ БЎЛИБ У КОМИЛ ИНСОН МАКОИДИР.

Демак, жаннат деганда шоир икки нарсани — солиқ бандалари учун Парвардигор охи-ратда инсон этидиган дорулбақони ва Коми-л инсон кўнлини назарда тутди. Комил инсон маърифат ботининг поксон. Лекин Комил инсон бу шарафини ишқ туфайли топ-

КОМАЙЛАШ

ди. Ишқ низоҳий ганж — ботиний оламини обод қилиб, зоҳир олами — бадан мулкини вайрон этди.

Қасидада Навоий байт Комил инсон та-риқатга бағишлагани. Шоирнинг таърифлари балан пардаларда жаранглайди, бу таъриф-ларда чексиз муҳаббат, ҳавас ва соғинчи ар-мон ифодаланган.

Масалан:

Хушо жамъияти ботин бад-инсон соликэ Фоиш, Ки ҳафси ишқини ганжэ кунад зоҳир парешонаш.

Хушо маъмури мулки дили он раҳраи комил Ки шуд шахри бадан аз бахри поси ганжэ вайронаш.

(Бундай солиқдаги ботиннинг жамлиги — кўнгли соёшинидаги қандай яхши, эй Фо-ноий. Унинг зоҳирий паршонлиги ботини-даги танни қўриқлайди. Бу комил йўлов-чининг қалб мулкнинг ободлиги қандай ях-шиким, бадан шахри ботин ганжини қўриқ-лаб, хароб бўлди).

Навоий тасвирига кўра, Комил инсон си-фатлари куйидагилардан иборат: ботиний ола-мини саришта, зоҳирий кўриниши паршон, бадан мулкчи эътиборсиз, вайрона, ички ола-ми — қалбга эса обод ва нурафшон, ботинда васл даражита чўмган, аммо ташқи кўриниш-да жисми ахлоқий-илоҳий фазилатлар касб этиб, маърифат уммониде нур кемасидеи сузали. Доим ҳарий зикр билан банд, аммо кийгани-жанда ҳадиқ. Уни маломат қиладилар, бироқ

НЕБИЖОН СОБИР, «ЖАЛҒ СҮЗИ» МУХБИРИ.

Ёшлар — миллат келажаци

Куни кеча урганчлик янги танишим — сув қурили-ши бўйича муҳандис Ботирбой Солаев Америка Қўшма Штатларига бориш учун тақдирнома олган-лигини айтди. Гўё океанорти бир қадам-у, амери-калиқлардан тақдирнома олиш жуда оддий гапдай, у хотирчан эди. Бу қизиқилишми янада ошарди.

Омонбой компьютер дастурлари яратади

— Хизматгами? — дедим бирмунча ажабланиётганлигини сездирилмади интилайиб.

— Йўқ, — деди у майин табассум билан, — улеим Омонбой Америкада ўқиниши тамомлапти, Эришган юқори натижалари учун, олиёй ўқув кўртининг медални тақдирлабанди. Шу муносабат билан мени мукофотни топши-риш маросимида иштирок этишга тақдир қилинбанди.

Ота бапти кулган узалининг тиниб-тиничмаслиги, унча-унча соҳада эмас, компьютерлар учун дастурлар яратиш бўйича илм олаётганлиги, қолаверса, Америка билан телефонда тез-тез гаплашиб турганини ҳақда ҳам гапириб берди.

Омонбойнинг тиришқоқли-ги, иродасини тан берса бўлади. У бир нарсегача бел боғласа, эришмай қўймайди. Мактабда ўқиб юрган чоплари математика, биология, информатика бўйича олиёй ўқув юртлари та-дбаларида муважжалланган ўқув қўламанларини ҳам мутлоақ қилишга улурибди.

Урганч давлат университет-га юқори балл тўлаб кири-ши билан ноёб соҳада мута-хассис бўлишни кўнглига ту-гилди. Хорижда ўқинишга ҳозир-лик қўрибди.

Лекин шу ерда бир муш-куллик чиқиб қолди. Инг-лиз тили бўйича ўзлаштири-ши аниқ фанлардан олган би-

Сотчим АБАЗ, «Жалғ сўзи» мухбири.

«САФАР БОЙМАТОВ» — ПЕШҚАДАМ

«Шу замонда юраклар гудураб, кўлар ёниб, товлардан ўт чқнаб турмоги лозим». Бу кўмкўрғонлик 63 яшар раис Эргаш Жумаевнинг гапи. У яна шундай дейди: «Иш-лор берилмаган далани ёввойи ўт босгани мисол фикрлашга эринганинг вужудини ҳам лоқайдлик камал қилади. Кўшдан олдинроқ силжимасанг, кўларинг қамашиб, йўлингдан адашининг мумкин. Одамзот ўз имкониятларини қанот қилиб, ҳаммиса парвоз этмоги керак.»

Э.Жумаев тумандаги Сафар Бойматов номли ҳиссадорлик ҳамияти раиси. 32 минг аҳоли 6 минг гектар сугориладиган ерда рўзгор қилади. Беш минг хонадон газлашган. Лалмикор деган янги қишлоққа ҳам ичимлик суви қувурлари тортилди. Мактаблар, боғчалар ҳов узоклардан ярқираб кўзга ташланади. 200

Ният — улуг амал

БУЛТУРНИНГ САБОФИ

Хамиша пешқаддам маррада юрган Кўмкўрғон туманида ҳам ўтган йили пахта кўнгилдагидек бўлмади. — Улчам олишни бизга эргашиб келаётганлардан эмас, балкидан илгарилар кетаётганлардан ўрганмоғимиз лозим, — дейди Кўмкўрғон тумани ҳокими, Олий Мажлис депутати Нормўмин Чориев. — Республика Вазирлар Маҳкамасининг «2000 йил пахта ҳосилини йиғиштириб олишни тугаллаш ва 2001 йил ҳосили учун агротехника тадбирларини ўз вақтида ўтказишга доир кечиктириб бўлмайдиган чоратадбирлар тўғрисида»ги қароридан сўнг бу гап яна-

дижонлик галлакорга, пахтакорга бўйлашини ният қилиб турганларнинг қатъиятини муборакбод этган ҳолда, биз туман ҳокимидан катта ваъдаларнинг масъулияти ҳақида мулоҳазаларини сўраймиз. — Семинар — бир кунлик тадбир. Ваъда икки оғиз гап, — дейди Нормўмин Чориев. — Биз ваъда учун, семинар ё ҳўжжуринчилик учун эмас, ўзимиз учун, рўзгоримизнинг фаровонлиги учун ишлаётганимизни аниқлаб бораёلمиз. Раҳбарнинг вазифаси ўзидан қўйроқ раҳбарларни атрофига тўрлаб мажлис ўтказиш, баҳс-мунозара юргизиш эмас. Биз одамларнинг юрагига чўг ташлашни билмоғимиз керак. Одамларнинг юрагига шубҳага, иккиланганларга, ишонмасликка жўй бўлмаслиги, жўй қолмаслиги керак. Битта гирромликдан мингта адолатсизлик бола-лайди. Аксинча, ҳалоллик бор жойда барикиради. Чориев гапига қўшимча қилиб, ХХI аснинг биринчи ўн йиллиги туман ахли ҳаётида ўзи етиштирган

КўМКЎРҒОННИНГ ИККИ МАНЗАРАСИ

километрлик ички йўллар асфальтланган. Ишлаш учун шарт-шароит ҳам жойида. Қисқа вақт ичида улар меҳнатни ташкил қилишининг ўн тага яқин шаклини синовдан ўтказдилар; колхоз, аккорд-мукофот, бригада пудрати, ширкат, ҳиссадорлик... Ва охири, меҳнатга гирромлик аралашган жойда унинг баракиси учинишга ишонч ҳосил қилдилар. Ишласанг-у, хузурига ишламаган одам шерик бўлса, ҳақинга кўз олайтирса, ўроқда йўқ, мошоқда йўқ, хирмонда ҳозир бўлса, қалбинг музлаб қолмайдими? Қўлинг қараёт бўлиб қолмайдими? Қаршингда турган гирромликка бас келолмаслигининг аниқлигиндан сўнг енгилнинг устидан, оғирнинг остидан юришга ўрганиб қолмайсанми? Ишга кўнгиладан қўл урмаганингдан кейин устидан мингта комиссия назорат қилиб турсинчи, самара бўлармикин? Ер, мулк, режа, меҳнат, унинг иссиқ-соғуни хузуру-халовати ўзингники бўлмоги керак. Ана шунда вужудингда чумолининг имконияти бўйсунди — ўз вазингиндан оз баравар оғирроқ юки ҳам ўрнидан даст силжити оладиган бўласан.

Эргаш Жумаев раис бўлган, биринчи галда ҳўжалигидеги 136 та насоснинг бир маромда ишлашини таъминлашни ўйлаган бўлса, иккинчидан, юқорида эслаганимиздай, деҳқонни дўқлаб эмас, кўрқитиб эмас, унга ер бериб, эркинчилик бериб ишлатишни жорий қилди.

да қатъийлашди. Катъият деҳқонларимизни саранжом-сараштали, тежамкор бўлишга даъват этмоқда. Деҳқон тракторнинг керак эмас деб ташлаб қўйган қисмини гаражга қайтариб олиб келди. Тоқар янгича детал яратишга киришди. Фермер ерига ҳайдаб бўлингунга қадар даласидан қилмади. Раис «Магнум»чилар билан ноушута қилишга ўрганди. Нўшута эшитилган вагоннинг йўлга қараб ётмасдан, далага маҳаллий ўғит ташиб чиқаришга киришилди. Ҳокимлик фақат ишни эмас, деҳқонга иш ҳақи беришининг аҳолини қаттиқроқ суриштирди.

Бу шиддатни илғаб, яқинда бутун вилоят деҳқонларининг вакиллари кўмкўрғонликларнинг хузурига «хорманг» дегани келдилар. Кичикроқ семинар ўтказиб олдилар. Ва, ишлашга аҳд қилган одам имкониятини юлдуздан ундириб кела олар экан, деган хулосага келдилар.

Бу рағбат қувват бўлди. «Беш қахрамон» ширкат ҳўжалиги январ ойи бошида пахта экиладиган далаларига эгат олиб қўйди. Сафар Бойматов номли ҳўжалик деҳқон қарадорлари ундириб олиб, одамларнинг чўнтақларини тўлдириб маош берди. Яқинда бўлиб ўтган йилги ишларнинг бирида кўмкўрғонликлар галла ҳосилини бултургидан икки баравар кўпайтиришди, пахтадан 40 центнерга етказиб ҳосил кўтаришни амалга оширдилар.

Олимжон УСАНОВ, «Жалқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ:

(Вазирлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг умумий мажбурий тусдаги ҳўжатларини давлат рўяхатидан ўтказиш ҳолати тўғрисида 2001 йил 15 январдан 27 январгача бўлган маълумот)

I. Давлат рўяхатидан ўтказилди:

1. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг маҳкумларни қасалиги тўғрисидаги қарорини овоз қилишга тақдим этиш тўғрисидаги буйруғи.
2001 йил 27 январда 1002-сон билан давлат рўяхатидан ўтказилди (2001 йил 6 февралдан қўчга қиради).
2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг ўз фаолиятини юридик шахс ташкил этмасдан амалга ошираётган, қатъий белгиланган микдорда солиқ ундириладиган жисмоний шахсларнинг даромад солигини ҳисоблаб чиқиш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомини тасдиқлаш ҳақидаги қарори.
2001 йил 27 январда 1003-сон билан давлат рўяхатидан ўтказилди (2001 йил 6 февралдан қўчга қиради).

II. Давлат рўяхатидан ўтказиш рад этилди:

1. Тракторлар, ўзйорар механизмлар ва бошқа турдаги қишлоқ ҳўжалик техникаларининг техник паспорти тўғрисида низоми. «Ўздавконтехназорат» томонидан тақдим этилган.
2. Ишлаб чиқариш корхоналари учун ённинг хавфсизлиги қоидалари. ЎЗР ИИБ томонидан тақдим этилган.
3. Ўзбекистон Республикаси Божхона чегарасидан ўтаётган шахсларни шахсий қўриқдан ўтказиш тартиби тўғрисида йўриқнома. ЎЗР Давлат божхона қўмитаси томонидан тақдим этилган.
4. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг Ички ишлар вазирлиги академиясининг низомини тасдиқлаш тўғрисидаги буйруғи.
5. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлигининг Ўзбекистон Республикаси Фуқароларини чет элларда меҳнат фаолиятини амалга ошириш тартиби тўғрисидаги низомини тасдиқлаш ҳақидаги қарори.
6. Телекоммуникация хизматларига тарифларни шакллантириш ва тартибга солиш тўғрисидаги низомига ўзгаришлар. Ўзбекистон Почта ва телекоммуникациялар агентлиги томонидан тақдим этилган.
7. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг касса ижроси тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш тўғрисидаги қарори. Тақдим этилган ҳўжатларда амалдаги қўнчиликка эга қондалар мавжуд ёки улар мейёрий ҳўжатларга қўйилган талабларга жавоб берилади. Давлат рўяхатидан ўтказиш рад этилган мейёрий ҳўжатлар Адлия вазирлигининг хулосалари ҳисобга олинган ҳолда қайта ишланган тақдирда давлат рўяхатидан ўтказиш учун тақдоран тақдим этилиши мумкин.

III. Ҳўқуқий экспертизадан ўтказилмоқда:

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитасининг вақтинча олиб кириш (олиб чиқиш) божхона режими

ҳақидаги низомини тасдиқлаш тўғрисидаги буйруғи.
2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг ижтимоий соҳа ташкилотлари бўйича бюджетдан молиялашнинг йиллик база мейёрларини белгилаш тўғрисидаги низомини тасдиқлаш ҳақидаги буйруғи.
3. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан тўрадаган ташкилотларнинг бухгалтерлик ҳисоблари ва баланслари тўғрисидаги низомини тасдиқлаш ҳақидаги буйруғи.
4. Ўзбекистон Республикаси давлат мулк объектларини давлат тасаруфидан чиқариш ва усуушйлаштириш тартибига 2-сонли ўзгариш ва қўшимчалар. ЎЗР Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.
5. «Бизнес-фонд»нинг кичик ва ўрта бизнес корхоналари устас фондига кириш тартиби. «Бизнес-фонд» томонидан тақдим этилган.
6. «Бизнес-фонд» акциядорлик ҳамияти томонидан лизинг операцияларини ўтказиш тартиби тўғрисида низоми. «Бизнес-фонд» томонидан тақдим этилган.
7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Монополиядан чиқариш ва рақобатни риожлантириш қўмитасининг Ўзбекистон Республикаси Монополиядан чиқариш ва рақобатни риожлантириш қўмитаси ходимлари ҳамда Молия вазирлиги тизимини ходимларини ижтимоий риожлантириш ва моддий рағбатлантириш фондлари маблағларини ташкил этиш ва фойдаланиш тартиби тўғрисидаги низомини тасдиқлаш ҳақидаги буйруғи.

Адлия вазирлиги томонидан давлат рўяхатидан ўтказишнинг белгиланган тартибига эга равишда амал қилаётган қуйидаги мейёрий ҳўжат аниқланди:

1. 2001 йилнинг 1 январдаги ҳолати бўйича асосий фондларни қайта баҳолашни ўтказиш тартиби. ЎЗР Молия вазирлиги ва Макроиктисодиёт ва статистика вазирлиги томонидан тасдиқланган.
Давлат рўяхатидан ўтказилмаган мейёрий ҳўжатлар қўчга қирмаган ҳўжат сифатида ҳўқуқий оқибатларга олиб келмайди ҳамда тегишли ҳўқуқий муносабатларни тартибга солиш, ундаги қўрғатмалар бажариламанлиги учун фуқаролар, мансабдор шахслар, корхоналар ва ташкилотларга бирор-бир жазо қўллаш учун асос бўлиб хизмат қилмайди. Юқорида қўрғатилган мейёрий ҳўжат бўйича Адлия вазирлиги томонидан тегишли идорага ушбу ҳўжатни бекор қилиш ва ижродан қақриб олиш тўғрисида тақдимнома киритилди.

Маълумотлар Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг Идоравий мейёрий ҳўжатларини давлат рўяхатидан ўтказиш бошқармаси томонидан тайёрланди.
Саволлар ва тақлифлар учун телефонлар: 133-38-67, 132-00-28

Пул эгасини топди

Сирдарё вилояти прокуратураси томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «2000 йил пахта ҳосилини йиғиштириб олишни ушқорқилик билан ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ижроси юзасидан қатор текширишлар ўтказилди.
Текширишда айрим ширкат, бирлашма ва фермер ҳўжаликлари йиғин-терим тугатилган бундан кейин ой бўлганлигига қарамастан, мактаб ўқувчилари билан ҳисоб-китобни асоссиз қўзиб келаётганлиги аниқланди. Чунонин, Мирзаобод туманидаги «Тўртқўла ота» фермер ҳўжалиги раҳ-

Тадбир

Алломишининг нафаси етган, Мирзо Бобур қадами теккан, парилар юрти Паркент ўтган шанба кунини яшариб, яшнаб кетди гўё. Туман ҳокимлиги ва республика Ёзувчилар уюшмасининг вилоят бўлими ташаббуси билан ташкил этилган «Навойий даҳосига тазим» деб номланувчи назм ва наво кечасига йиғилган каттаю кичикнинг қалбига бир эзгу-эпик бор эди: Навойий руҳини ёд этмоқ. Айниқса, эл назаридеги кишилар — ёзувчию шоирлар, санъаткорларнинг иштироки кечга янада кўрк бағишлади.

МИЛЛАТ БОШИДАГИ КЎҲИНУР

Фақат буюқларгина ўз ҳақига буюқ мерос қолдиришга қодир, — деди кечада сўз олган Ўзбекистон ҳаёқ ёзувчиси, Ўзбекистон Қахрамони Саид Аҳмад. — Аниқ, Навойийнинг бой тарихий мероси нафақат бизга, балки келгуси авлодларга ҳам маънавий буюғи бўлиб хизмат қилади. Кечада иштирок этган Ўзбекистон ҳаёқ ёзувчиси Ўткир Ҳошимов, адабиётшунослар Иброҳим Гофуров, Султонмурод Олимнинг чиқишларида ҳам Навойий ижоди, унинг қарашлари, ижодининг бош мавзуси — инсон, муҳаббат, ер ва дёр тароналари янги бир талқинда буй кўрсатди. Ўзбекистон ҳаёқ шоири Ойдин Ҳожиева, публицист Шарифа Салимова, шоир Иқбол Мирзоларнинг чиқишларида ҳам Навойий меросига тексиз эҳтиром уфуриб турди. — Навойий ҳазратларининг дурдона асарларини ўқиб ва уқиб керак, — деди кечани бошқарган шоир Маҳмуд Тоиров. — Фарзандларимизнинг ўз ақлодлари меросига ҳўрмат-эҳтиромда бўлган, маънавий бой инсонлар бўлиб қолмасинлар, инсонларнинг истаган ҳар бир инсон ҳазрат асарларини қўнғ билан ўрганиши жоиз. Навойий асарлари аса маънавиятимиз сарчашма-мааларидир. Паркентдаги навойихонлик кечаси назм ва наво байрамга улашиб кетди. Гарчанд байрам қарийб уч соат давом этган бўлса-да, на бир қария ва на бир ёш даврани тарқ этмади. Айниқса, Ўзбекистон ҳаёқ зофирлари, ака-ука Ваҳо-боовлар ҳазрат ғазалларидан хонши қилганларидан, отахону онахонлар қўшиққа монанд тебраниб ўтирдилар. Хонанда Маҳмуджон Йўдошев «Муножот»ни қуйлаганда эса, даврани ёш-яланганга эғаллади. Паркентлик ёш шоир Усмон Бек ўқиган шеърлар аса ҳаюортларнинг гулдурос қарсақлари билан олд-нишланди. Кеча поёнига етган бўлса-да, муҳансилар севиماи шоиру ёзувчилари даврасини тарқ этмасди. Ташқаридан аса оппоқ қор, гўё табиат Навойий ҳазратларини руҳини ёд этиб, келганларга оппоқ пайандоз тўшагандай. Айтишларича, инсон руҳини ёд айлағувчи бир одам қолгунга қадар ўша манзилда кезиб юрармиш. Уни йўқламай қўйсанга, руҳ ўзга юртлардан макон топармиш. Навойий руҳи аса ҳар кун, ҳар он ёдминда, юрагимизда. Демакки, ғазал мулкининг султони ҳазрат Алишер Навоий ҳазрат асарлар оша адабиёт қанотида бизнинг давримизгача етиб келди ва миллатнинг бошидаги кўшунур янганг аёқ сочиб турилди.

фир нафсини банд этиб дил султони хузурида мусулмон қилиш» лозим. Нафсини ром этишни Навойий ўрмон арслонини ром этишга ўхшатади. Нафс яна ёввойи фил, тўн ичидаги захарли илон, биёбон денга ташаб қилинади. Нафс охири-оқибатда — бу ўша Одам Атони жаннатдан бадалга қилинишга сабаб бўлган шайтоний лансир.

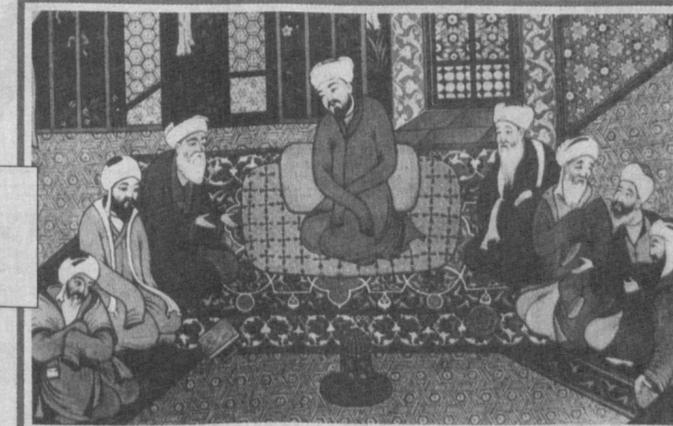
Ҳожамиз Баҳроуддин Нақшбанд тариқатининг талабдир. Шоир фақр ҳақида ҳам анча кенг тўхтаб ўтади. Риёзатнинг натижаси фақру фано, яъни илоҳий ахлоқ соҳиб бўлиш. Фақрининг белгилари деб Навойий Қаноат, Шукр, Таваққула, Ризо, Ҳақ сиррига оғоҳликни тилга олади. Фақир одамнинг дили равшан, риё вади.

ЎУЎЎ

Нажмиддин КОМИЛОВ, филология фанлари доктори, профессор

Чу гапти душмани Одам, ки масъудди малюк бод Бурун карда зи бахри донае аз боғи ризовани.
(Фаришталар сажда қилган Одамнинг душмани — шайтон туфайли у бир дона учун (бир дона бугдой — Н.К.) жаннат боғидан маҳрум бўлди).
Моломкин, Отамизни шундай мағлуб этган экан, дейди Навойий, бу авлодларга зоб-росидир, аъзомига зулм тоши, парокча азеб-ниҳти бўлиб турди.
Агар кимки бу душман устидан галаба қилса, уни мардикла Рустамдан ортқ билмоқ керак. Агар солиқ муришдан амридан ташқари чиқмаса, нафс левини шубҳасиз забун этади. Бирок шайтон сенга турин мақру хилда қилади, шу боис нафсини доимий ито-ада тут.
Шундан сўнг қасидада доимий таҳорат, тунларини дуо ва муножот билан уйғоқ-лиқда ўтказиш фойдаси, нақшбандия сулукига ҳоз экир тушириш тартиб-қоидаси баён этилади.
Вале он экир боёнд он чунон дар хотир овардан, Ки жуз мақсур набаод оғо аз даъвию бурхонаш.
(Аммо бу зикрини хотирада шундай маҳфий бақариш керакки, ундан фақат Аллоҳнинг ўзи хабардор бўлса етарли).
Бу — айнан зикри ҳафий, яъни ҳазратни

мақрдан холи, раҳму шафқатда лиммо-лим бўлади. Фақр дунё маҳбубини севишни инкор этмайди, аммо бу мақозий ишқ ҳақиқий ишқ учун восита бўлганина мақбулдир.
Буте к-ат ҳаст — маҳбуби мажози дарвиш пинҳон Ба маҳбуби ҳақиқий ансаб омад сирру китмоноаш.
(Агар бир бут — маҳбуби мажозинг бўлса-ю, уни пинҳон тутсанг, унинг сирру рози маҳбуби ҳақиқийга муносиброқдир).
Бу фикр тасаввуфдаги дунёвий (мажозий) муҳаббат билан илоҳий (ҳақиқий) муҳаббат муносабатларини тушунтиришга анча аниқлик киритади.
Навойий фикри бўйича, фақр мақомига эришган одам учун қароматлар, бақоратлар ҳам муҳим эмас, зеро, қаромат кўрсатиш ҳам риёнинг бир хили, шунинг учун буни «маҳале бўлма», дейди шоир. Фақр мартабасида инсонда муруват ва шафқат ҳисси ниҳоятда ривожланади, бундай мартабада киши душманини ҳам кечиради.
Аду гар қасди жонат кард, чун қоир шуди бар вай, Зи тақдири Ҳақаш медин, қкин пас дил маранжонаш.
(Агар душман жонингга қасд қилса, лекин сен ундан голиб келсанг, буни Ҳақнинг тақдири деб билиб, уни ранжитма).
Фақрга қирган одам Ҳақ билан сирлашар экан, буни сир сақлаши, кўз-кўз қилмасли-

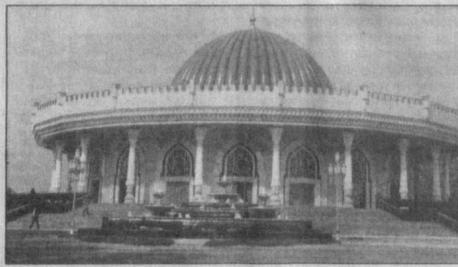

ги лозим. Шу тариқа, агар «Тўхфатул афкор» қасидада фақр мартабасининг улутворлиги, унинг шодлик ва салтанатдан устунилиг ҳақида сўз бурса, «Насимул худла»да фақрининг моҳияти, белги ва фазилатлари, фақрга кўтарилиш йўллари тўғрисида таҳлил этилади, батафсил тушунтирилади.
Ушбу қасида Хусайн Бойқарога бағишланган. Навойий — Фойий назарида Хусайн Бойқаро шўх бўлса-да, фақр мартабасини қозондир:
Бувад оини дарवेशони қомил ин равиш бингар, Чи зебо ояд ар зоҳир қунад шохони давронаш. Зи шохон низ набаод ланқи ин рутба, жуз шохе, Ки дарवेशи зи шохи бартар аст аз айни ирфонаш. Шаҳи дарवेशоаш, султони фақрон, ки аз Эшд Фарош тахтаи шохи фақру дарешист дар шонаш.
(Қомил дарवेशларнинг эътиқод-оини шундай, кўргин: агар буни замон шўхлари ҳам зоҳир этсалар қанди яқин бўларди. Шўхлардан ҳам бунга лойиқларни йўқ, фақат ирфони моҳиятдан дарवेशлиги шодлигиндан устунилиги қўришиб турган шохогина бу насиб этилган. Дарवेशиятида шўх фақр эътиқодли султони, Эшд таоло унинг шайнига фақру дарवेशлигини шодлик тахтидан баланд қилибди).
Юқорида «Тўхфатул афкор» қасидаси муносабати билан Навойий «хўкумат таври»ни танқид қилмай, «дарवेशлар маддоҳлигинда» бир қасида ёзиб, Хусайн Бойқарога бағишлаган нияти бўлганини, мағлаъини айтиб Жоми назаридан ўтказгани, аммо қасиданинг ўзи ёзилмай қолганини қайд этган эдик. Балки ана шу «Насимул худла» қасидасини ёзиш билан Навойий ниятига эришгандир. Чунки бу қасидада ҳам салтанат ва ҳўкумат тилга олнмаган.
Хуллас, «Ситтан зарури» қасидалар туркуми дарवेशлик ва фақр гоиларини тараннум этиш, инсонни шарофлаш, илоҳийлаштиришининг йўли тариқат эканини кўрсатиш билан яқун топилди.
Бу — улуг мутафаккир Навойийнинг эътиқоди, ҳислари, шуурини қамраб олган муқддас гоиларининг ифодасидир.

Мажнунда ХОЛМАТОВА, «Жалқ сўзи» мухбири.

Ҳикмат

Виждондан бўлак ҳамма нарсани сув билан ювиб тозалаш мумкин.

БИЗДАН СҮРАГАНДИНГИЗ

«Биз, одатда музейлар ҳақида кўп гапираемиз. Лекин ҳаммамиз ҳам унинг тарихини яхши билемиз, деб айтолмаймиз. Айниқса, мустақиллик йилларида бизда музейларга жиддий эътибор қаратилди. Мухташам Темурийлар тарихи давлат музейи қурилди. Айрим музейларимиз қайтадан таъмирланди, моҳияти ҳам буткул ўзгарди. Хуллас, гапираман десангиз, гап кўп. Бизга музейларнинг тарихи ҳақида имкони борича маълумот берсангиз.»

Ойбек ЖУМАНИЕЗОВ, талоба, Хоразм вилоятидан.

Музейлар миллат тарихидир

Ҳар қандай давлат тараққиёт сари интилар экан, доимо тарихга назар ташлаб, мавжуд урф-одатлар, анъаналар ва қадимий ёдгорликларни сақлашга интилиши табиий. Айниқса, бу борада музейларнинг ўрни беқийсдир. Чунки музейлар ўтмишдан қолган тарих, маданият, маърифат, табиат ёдгорликларининг яхлит тизимга солинган йиғиндиси бўлиб, амалдаги қонун-қондаларга мувофиқ равишда сақланган ҳамда намойиш қилинади.

Мустақиллик йилларида қад кўтарган энг улкан «Темурийлар тарихи давлат музейи», «Ўзбекистон халқлари тарихи музейи», «Халқ амалий санъати музейи» каби кўплаб музейлар борки, улар орқали нафақат юртимиз аҳли, балки мамлакатимизга ташриф буюраётган меҳмонлар ҳам халқимизнинг бой ўтмишга ва юксак маънавиятга эга эканлигига гувоҳ бўлишмоқда.

Хўш, музейлар қачон пайдо бўлган? Унинг асосий аҳамияти нимадан иборат? Аслида «музей» юнонча атама бўлиб, «музеум» сўзи-дир келиб чиққан. Бу гўзал буюмлар сақлайдиган, тўплайдиган санъат қошонаси, деган маънони англатади. Музейнинг энг дастлабки киси Грециядаги Геликон тоғи ёнида турли тасвирдаги ёдгорликлар сақланган макон ҳисобланган. Бу ерда ҳар 5 йилда «Музейларнинг умумгрек байрами» ўтказиб турилган. Бундан кўриниб турибдики, ушторилган байрам ҳар беш йилда бўлгани учун кейинги байрамга қадар жуда катта ҳозирлик қўрилган.

Унда барча Греция аҳолиси билан бирга қўшни мамлакатлардан ҳам кўплаб шорилар, рассомлар, хунар-

андлар, ҳайкалтарошлар қатнашиб, ўзлари тайёрлаб келган кўпгина нарсаси-буюмларни иштирокчиларга ҳавола этишган. Майдон кенгайиб борган ушбу байрам секин-аста мусобақага айланиб, рақобат шаклида тус ола бошлади. Бунинг ҳосиласи ўлароқ, ушбу музей байрами ҳар доим юксак савияда ўтар, иштирокчиларнинг тайёрлаган нарсаси-буюмлари эса ҳар томонлама сифатли, чиройли бўлиши талаб этиларди. Бунда бошқалардан фарқи ўлароқ, рассом ва ҳайкалтарошларнинг намойиш этган санъат асарлари юксак баҳоланган.

Музейлар дастлаб бадий асарлар мажмуғига, кейин эса моддий ва маънавий, маданий ёдгорликларни йиғувчи, сақловчи муассасага айланган. Узининг улкан тарихий обидалари билан нафақат Европа ва Осиёда, балки бутун дунёда машҳур бўлган Италия давлатида ҳам XV асрга келиб, мавжуд ёдгорликларни мунтазам равишда тўплаш ишлари авжга чиққан. Айниқса, XVI-XVII асрга келиб Франция, Англия, Германияда ҳам музейлар ташкил этиш одат тусига кирган.

Натижада йилдан-йилга ажойиб, турли шаклдаги музейлар вуҷудга кела бошлади. XIX асрга келиб энг катта музейлар Америка, Англия, Швеция, Япония, Хиндистон ва Россияда барпо этилди. Шулар қаторида 1852 йили Эрмитаж, 1873 йили Москвадаги тарих музейи, 1892 йили Третьяков галереясининг ташкил этилгани сўзимизга далилдир. Аммо ўша даврдаги

энг қудратли давлатлар қаторига кирган Италия, Франция, Греция, Хитой мамлакатларида катта музейлар барпо этилмаган. Бундан ўрта Осиё ҳам мустасно эмас. Чунки узоқ ўтмишда тарихий ёдгорликлар, санъат асарлари сақланган чинакам музейлар бўлмаган. Хусусан, мамлакатимиздаги илк Тошкент музейи (Ҳозирги «Ўзбекистон тарихи давлат музейи») — 1876 йили ташкил этилди. Шу пайтдан бошлаб, Ўрта Осиёда бош музейнинг мавжудлиги расман тан олинди. Бунда айниқса, шор-ёзувчилар, олим-уламолар ва жамоат арбоблари алоҳида жонбозлик кўрсатишди.

1895 йилда Фарғонада «Шаҳар халқ музейи» очилди. Орадан бир йил ўтгач, Самарқандда «Самарқанд статистика комитетининг музейи» барпо этилиб, унда ҳар хил ҳужжатлар, уй-ўзғор буюмлари, қурол-аслаҳалар ҳамда сипоқлар, беклар, подшо-ю амалдорларнинг кийимлари намунага қўйилган. Музейларни қатор экспонатлар билан тўлдириб, қимматбаҳо ёдгорликларни йиғиб боришда, айниқса, Мирзо Абдулло Бухорий, Мирзо Абдураҳмон, Мирзо Барот мулла Қосимов, Ҳожи Юсуф Мирфаёзов, Абу Саид Махсум ва Ақром Асқаров каби олимлар катта ҳисса қўшганлар.

Тўпланган тажрибалар, муваффақиятли синовлар секин-аста ортиб борган сари мамлакатда ҳам ранг-баранг, кўркам музейлар қад кўтар бошлади. 1920 йили Наманганда

«Шаҳар ўлкашунослик музейи», 1923 йили Бухорода «Музофот тарихий ўлкашунослик музейи», 1924 йили «Қўқон шаҳар музейи», 1929 йили «Қорақалпоқ музейи», 1933 йилда «Сурхондарё тарихий ўлкашунослик музейи», 1934 йили Андижон, 1954 йили Чирчиқ шаҳарларида музейлар очилди. Улар ёдгорликларни тўловчи илмий ташкилотларга айланди. Мустақиллик тўғрисида республикамизда музейларга бўлган эътибор янада ошди. Хусусан, кейинги 9 йилда давлат қарамоғидаги музейлар сони 81 тани ташкил этди. Шулардан тарих музейлари 15 та, ўлкашунослик музейлари 23 та, бадий санъат қошонаси 10 та, мемориал муассаса 20 та, адабиёт музейлари 8 та, табиат музейлари 4 тадан иборат. Айни пайтда буларда 1 миллион 600 мингдан ортиқ экспонатлар мавжуд.

Шунингдек, мамлакатимизнинг катта ва кичик шаҳарларида, туманларида халқнинг бой тарихий-маданий хазиналарини намойиш қилувчи 510 та музей ишлаб турибди. Жамиятни маънавий-ахлоқий камолга етказиш, кенг аҳоли оммасини, айниқса, ёш авлодни тарбиялашда музейларнинг катта аҳамият касб этишини ҳисобга олиб, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 1998 йил 12 январда «Музейлар фаолиятини тубдан яхшилаш ва такомиллаштириш тўғрисида» Фармон чиқарди. Мазкур фармон, шак-шубҳасиз, музейлар ишини ривожлантиришнинг ёрқин истиқболларини очишда катта туртки бўлди.

Бехбуд БОТИРОВ.

Талабаларга ғамхўрлик

Бугун олий ўқув юртида таҳсил олаётган талаба ҳадемай юқори малакали мутахассис сифатида фаолият бошлайди. Буни чуқур англаган жамоалар, ташкилотлар улар ҳақида олдиндан қайғурдилар. Тошкент электротехника-алоқа институтида ўқийётган вилоят ёшлари ҳам «Хоразмтелеком» акциядорлик жамияти билан яқин ҳамкорлик ўрнатилган. Икки ўртадаги алоқалар мустаҳкамланиб борапти. Талабаларга узлуқсиз равишда моддий ва маънавий мададкор бўлиш тадбирлари қўрилмоқда.

Мана, уч ойдан буён институт ётоқхонасида истиқомат қилаётган 26 нафар бўлғуси ётуқ мутахассис виллоят электр алоқачилари хизмати тўғрисида бепул тушлик билан таъминланиб турилибди.

«Хоразмтелеком» жамоаси ўзларининг келгуси ўринбосарларига ҳомийлик ёрдамида давом эттиришни мўлжаллаган. Қолаверса, улар билан учрашувлар ўтказиш режалаштирилган.

Ўз мухбиримиз.

Вожаб! Ишонган тоғда қийик ётмас

ёхуд чегара тўсиқларини ланг очиб, уни назоратсиз қолдирган, зиммдаги масъулиятни унутган божхона ходимлари ҳақида нордон сўз

Пахтабод туманининг Маданият қишлоғи юқорисида қўшни Қирғизистоннинг «Бурганди» бозори жойлашган. Ҳафтанинг етти кунда ҳам олувчи-ю сотувчилар билан тирбанд бўлади. Мамлакатимиз бозорининг арзанда маҳсулотлари, тақчил буюмлар ўзга юрт пештахталарини тўлдиргандан тўлдирмоқда. Сотувчи ҳирқирок овоз билан бозорни бошга кўтарганча харидорни чорлайди:

Бозор оралаймиз. Қандшакар, ҳўжалик совуни, макарон маҳсулотлари қалашиб ётибди. Уларнинг қўли ўзимизда тайёрланган. Хўш, халқимизнинг ризқ-насибаси, бойлиги ҳисобланган бу маҳсулотлар қандай қилиб қўшни мамлакатга ўтиб қолди ва унинг бозорини тўлдирмоқда?

Шу кунги гуруҳ раҳбарини суриштирдик. Бироздан сўнг Баходиржон Собировни топиб келишимиз. Бозорда кўрганларимизни айтдик.

— Андижоннинг биринчи сорт уни бор, кепқолинг! — Кўргонтепа, Асака ундан нон ёлғиб емабсиз, дунёга келмабсиз.

— Пахта ёғини биздан олинг, адашмайсиз! — Ун сероми? — ўзимизни харидор қилиб кўрсатамиз хотунча.

— Божхона маскани бир ярим соатдан буён назоратсиз. Эшиклар ланг очиб қўйилган. Ахир, бу мўмай пул илинжида юрганлар учун қўл келмайдими? Гуруҳ раҳбари жўяли гап айтолмади ва дарҳол қўли остидаги нарсани оёққа тургазди.

— Истаганингизча топиб берамиз, ака. Фақат хар қопига 6,5 минг сумдан пул санасангиз бўлгани.

— Чегарадан олиб ўтишчи, ахир хув нарида божхона маскани бор?

Ишонган тоғда қийик ётмас, дейдилар. Биз божхоначи йигитларимиз моддий-товар бойликларимиз четга қийиб кетмаслиги, таъқиланган маҳсулотларнинг мамлакатимиз иқтисодига қийиб келмаслиги учун астойдил курашаватти, деб ишонсангиз, улар бўлса...

— Бу ёғини бизга қийиб беринг, ака.

Нихоят, ойнавандли пастаккина хонада гурунглашиб ўтирган бир гуруҳ божхона-

Одилжон ШОДМАЛИЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

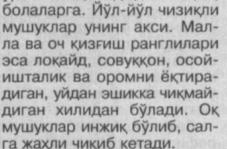
Нўмонжон МУҲАММАДЖОНОВ сурат-лаҳзаси.

Бу ақиб дуяе

Характер рангга боғлиқми?

Германиялик зоолог, профессор Гельмут Хеммер мушуклар характери унинг рангига боғлиқлигини чуқур ўрганиб, шундай хулосага келди. Унинг таъкидлашича, қора мушуклар жуда жаҳлдор, қизқувчан ва одамлар эркалашини ёқтиради. Оқ қора рангдигилари эса ўйинқароқ, уй соҳибига тезда ўрганиб қолади, айниқса, болаларга. Йўл-йўл чиқиқли мушуклар унинг акси. Мала ва оқ қизғиш рангилари эса лоқайд, совуққон, осоийшталик ва оромни ёқтирадиган, уйдан эшикка чиқмайдиган қилидан бўлади. Оқ мушуклар инқиқ бўлиб, салга жаҳли чиқиб кетади.

Учувчисиз ўғит сочади

Япониянинг «Ямаха» фирмаси радиотўлқин орқали узоқдан туриб бошқариладиган «Р-50» вертолётини ишлаб чиқарди. Бу тикчар қишлоқ ҳўжалиги ишларига мўлжалланган бўлиб, экинзорларга минерал ўғит сочади. Тикчарнинг оғирлиги 67 кило, у 20 килогача юқини кўтара олади ва 30 дақиқа давомда кўнмай уча олади. Ўғитни 3 метр баландликдан сепади. Бир кунда 100-200 минг квадрат метр майдонга ишлов бериш қувватига эга.

Газета тахририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар Ж. ТОҒАЕВ ва З. БОЛТАЕВлар томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ. Навбатчи муҳаррир — И. УТБОСАРОВ. Навбатчи — М. НОРМАТОВ. Мусаххях — А. САТТОРОВ.

Манзилимиз: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

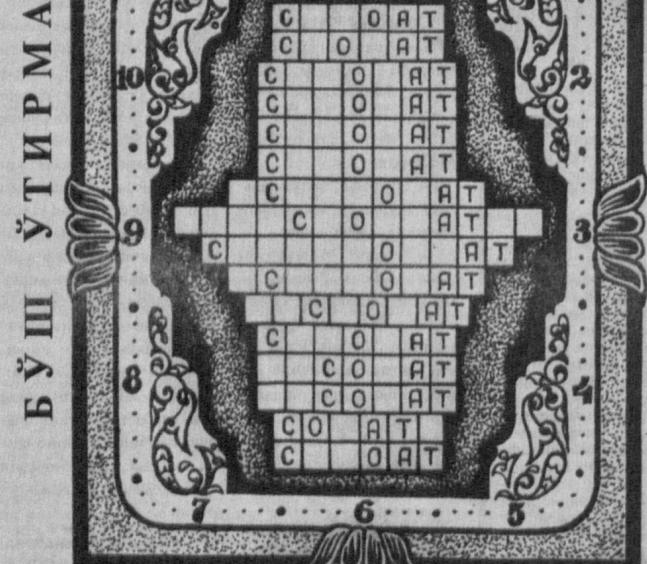
Тахририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Топширилади — 23.50. 1 2 3 4 5 6

«НАҚШИНКОР СОАТ» ЖУМБОҒИ

Эътиборингизга ҳавола этилаётган соат тасвирдаги горизонтал (кўндаланг) қаторларга айрим ҳарфлар ёзилиб, ҳар бир горизонтал қаторда «СОАТ» сўзи сочиб юборилган. Бўш каттакларга шундай ҳарфлар ёзингиз, натижада ҳар қайси кўндаланг қаторда биттадан, жами 16 та сўз ҳосил бўлсин. Масалан, энг юқоридаги кўндаланг қатордаги бўш хонага А, Н ҳарфлари қўйилса, САНОАТ сўзи ҳосил бўлади.

БҮШ ҲҲТІРМА

Тушунчи ва рассом Волижон АБДУЛЛАЕВ.

Advertisement for FAVORIT-AVTOXIZMAT. Includes text: «FAVORIT-AVTOXIZMAT» акциядорлари диққатига! 2001 йил 16 феврал соат 10.00 да «FAVORIT-AVTOXIZMAT» ОАЖ биносида «Саодат кўчаси, 21-уй, акциядорларнинг навбатдан ташқари умумий йиғилиши ўтказилади. КУН ТАРТИБИ: 1. Жамият Низомига ўзгартириш киритиш ва тасдиқлаш. Ўқилиш қатнашчиларини рўйхатга олиш 16 феврал соат 9.00 да бошланади. Йиғилиш қатнашчиларида ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатлар бўлиши шарт. Тўғришли маълумот ва материаллар билан «FAVORIT-AVTOXIZMAT» ОАЖ маъмуриятда соат 10.00 дан 12.00 гача танишиш мумкин. Маълумот учун телефон: 65-76-63. Кузатув кенгаши.

Advertisement for Kechagi jumboqning javobi. Includes a 3x3 grid puzzle: 8 1 6, 3 5 7, 4 9 2.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази жамоаси Янгйўл технология коллежининг директори Одилжон Уринбоева вилдан муҳтарамаси САЛИМА аянинг вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази жамоаси Тошкент юридик коллежининг директори Муҳаррам Сатторовга вилдан муҳтарамаси ҲҲИЛОЙ аянинг вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваторияси жамоаси иқтисодиёт ва тадбиркорлик бўйича проректор М. Толипова вилдан муҳтарамаси Маҳбуба ОЛИМЖОНОВАнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.